

Horní Bojanovice

Kraj: Jihomoravský

Správní obvod: Hustopeče

Nadmořská výška: 228 m n. m.

Počet obyvatel: 651

Adresa URL: www.hornibojanovice.cz

Okres: Břeclav

GPS souřadnice: 48.949706N, 16.800146E

První pís. zmínka: 1298 (726 let)

PSČ: 693 01

Historie obce Horní Bojanovice

Název obce tvoří původně staroslovanské osobní jméno Bojan a koncovka -ice přiřazující se ke jménům čeledním-patronymickým. Pojmenování Bojanovice značí tedy ves lidí Bojanových.

Přívlastek Horní (Superior) se poprvé objevuje (zřejmě pro odlišení od Dolních Bojanovic) roku 1464.

První písemná zmínka pochází z 9. dubna 1298, kdy český král Václav II. potvrdil nadaci jednoho lánu od brněnského měšťana Gerbota pro stavbu kostela Panny Marie. Originál listiny je dosud uložen v Archivu města Brna. Horní Bojanovice zde označuje název Woyanowicz.

Ve 14. století byly Bojanovice vsí vladycskou (například 1349 je vlastnil Záviš z Bojanovic, 1356 bratři Vojslav, Jakub, Filip a Janek z Bojanovic). To ovšem nevyklučovalo, aby v pozdějších letech nepatřili k jejich majitelům i nejprestižnější rody (Kunštáti, Pernštejnové či kardinál Dietrichštejn).

V roce 1827 bylo provedeno rozsáhlé mapování - stabilní katastr. Na indikační skizze nalezneme detaily katastru obce včetně jmen tehdejších majitelů. Nalezneme řadu jmen rodů, dodnes v obci žijících.

Soupis vlastníků domů z téhož roku zde Císařský otisk stabilního katastru pro Horní Bojanovice je nyní zpřístupněn na oldmaps.geolab.cz Na tomto serveru je možno nalézt také další historické mapy:

Mullerovu mapu Moravy z roku 1716, vojenské mapy Josefova mapování z let 1764 - 1768 v měřítku 1:28800 a Františkova mapování z let 1819-1858 v měřítku 1:28800.

Dějiny Horních Bojanovic jsou především dějinami vinařství. Vinařství také znamenalo hlavní důvod, proč se obec stala pro své majitele lukrativním podnikem. Rozloha vinic zde tradičně (až do první poloviny 19. století) převyšovala výměru polí. Například v polovině 18. století naměřili v obci 1249 měřic a 4, 5 achtele vinic, zatímco orné půdy pouze 873 měřic. Drtivou většinu vinic tvořily vinohrady poddanské (například vrchnost ze zmiňované výměry vlastnila jen 85 měřic). Horní Bojanovice jsou součástí velkopavlovické vinařské oblasti.

Vinařství tvořilo celá staletí nejdůležitější složku místního hospodářství.

V jedenáctém až třináctém století byli nositeli rozvoje vinařství kláštery a feudálové. Novou epochu pak znamenalo zakládání měst a příchod německých kolonistů se zkušeností s pěstováním vinné révy. Zejména města se ujala iniciativy v zakládání nových vinic. Na Moravě to bylo zvláště Brno, Znojmo, Mikulov a Hustopeče. Čtrnácté až šestnácté století bylo zlatým věkem. Tehdy pěstování révy zdomácnělo také v mnoha poddanských vesnicích.

Začátek sedmnáctého století přinesl pohromu. Nevrlé počasí a choroby, vpády vojsk, třicetiletá válka. Mnohé vinice zanikly a nebyly už vůbec obnoveny. K stabilizaci dochází až začátkem osmnáctého století. I hornobojanovické vinařství dosahuje nového zenitu. Podle tereziánského katastru zaujímaly vinice 53% rozlohy obce.

Začátkem dvacátého století začal výměr vinic opět klesat. Vinice napadl révokaz. Většina z nich byla zničena. Od roku 1904 se začalo s vysazováním vinic na odolných amerických podložkách.

V Horních Bojanovicích se pěstovala především červená vína. Sklepy a lisovny se budovaly ve zdejším svahovitém terénu jednotlivě v rámci každé usedlosti ve svahu. Původní typické vinohradnické stavby zahrnují lisovnu, šiji a vlastní sklep. Zdejší lisovny mívaly půdy, v nichž se skladovalo vinohradnické nářadí.

Lidé si vinné révy velmi cenili a v době, když zrála, panoval cizím přísný zákaz vstupu do vinohradu. Uzavírání vinic se nazývá zarážení hory. Lidé si dávali do vinohradu hůlky s uvázanou kyticí jako znak uzavření vinohradu. Přístup do vinohradu se řídil horenským řádem. Hornobojanovický horenský řád patřil do skupiny viničních práv židlochovických, které vyměřovaly i hrdelní tresty za krádež vinné révy.

Názvy vinohradnických tratí

Je zajímavé, že některé selské vinohradnické tratí v této vždy české obci mají německá jména. Tato skutečnost je vysvětlována tím, že jim je dali lokátoři německého původu, nebo šlo o širší přejímání zkušeností a zvyklostí od německého etnika.

Dnešními pokračovateli vinařských tradic jsou členové velkovýrobci i členové zahrádkářského svazu.

